

Ensimmäinen oppitunti: Tienaaminen ja säästäminen osana järkevää rahankäyttöä

- Pelaa opettajan ohjeistaman ajan Taloussankaria osoitteessa [taloussankari.com](https://www.taloussankari.com). Pelaa peliä siihen saakka kun pääset.
- Siirry sitten tekemään tehtäviä opettajan ohjeistuksen mukaisesti. Tehtävät löydät tästä lomakkeesta.
- **Huom!** Oppitunnin laskutehtävät ovat kuvitteellisia ja on hyvä muistaa, että eri ihmisillä on erilaiset budjetit ja ihmiset saavat eri verran rahaa. Tehtävissä on vain esimerkkejä tienaamisesta ja säästämisestä.
- Tehtävien tekemisen jälkeen tarkistatte tehtävät yhdessä luokan kanssa.

1. Taskurahaa mainoslehtisiä jakamalla

Venni, Kalle ja Milla ovat päättäneet tienata hieman taskurahaa jakamalla mainoslehtisiä. He saavat tehtäväksi jakaa 2600 mainoslehteä yhteistyössä oman kaupunkinsa kanssa. Kuinka tasaisesti jakaminen sujui nuorten kesken? He jakoivat lehdet seuraavasti:

Venni jakoi kolme kertaa niin monta mainoslehtistä kuin Kalle ja Milla yhteensä. Milla jakoi mainoslehtisiä neljä kertaa niin monta kuin Kalle. Kuinka monta mainoslehtistä kukin jakoi?

Kirjoita yhtälö ja ratkaise se.

2a. Säästöjen karttuminen mopoon

Venni haluaa säästää rahaa mopon ostamiseen.

Mopo maksaa 800 euroa. Venni on kesätöissä, joista hän saa palkkaa 320 euroa. Sen lisäksi Venni saa syntymäpäivälahjaksi sukulaisiltaan joka vuosi yhteensä 60 euroa ja huoltajiltaan kerran kuukaudessa 30 euroa kuukausirahaa.

Kuinka monta kuukautta Vennillä menee saada kasaan moporahat, jos hän säästää kaikki tienaamansa rahat? Venni saa työpaikan kesäkuussa ja hänen syntymäpäivänsä ovat lokakuussa. Nyt on toukokuu.

2b. Heräteostosten vaikutus säästämiseen

Mitä jos Vennillä menee rahaa myös heräteostoksiin?

Laske alla olevan taulukon mukaan, paljonko mikäkin heräteostos maksaa kuukaudessa.

Laske sitten kuinka paljon Vennillä jää rahaa kesätöistä säästöön, jos hän ostaa tienaamillaan rahoilla heräteostoksista joka kuukausi kolmen kuukauden ajan:

- a) kaikki
- b) vain herkut
- c) suoratoistopalvelun ja elokuvalipun

ostos	kuinka usein ostos ostetaan?	Kuinka paljon ostos maksaa?	Paljonko ostos maksaa Vennille kuukaudessa?
Sipsit	4 krt / kk	2,5e	
Virvoitusjuoma	4 krt / kk	2e	
Karkkipussi	2 krt / kk	2,5e	
Elokuvalippu	1 krt / kk	11e	
Suoratoistopalvelu	1 krt /kk	10e	

2c. Lisätehtävä

Jos sinulla on aikaa, voit laskea saamiesi vastausten pohjalta, kauanko aikaa Vennillä menee säästää rahat mopoon (edellinen tehtävä), mikäli hän ostaa kesän aikana kaikki edellisen tehtävän heräteostokset. Tämän voi laskea a- ,b- ja c-kohdista jokaisesta erikseen.

3a. Alennusmyynnit

Kalle tarvitsisi uusia vaatteita kouluun, sillä edelliset ovat käyneet pieniksi. Paikallisessa vaateliikkeessä on hintamarkkinat, jonka aikana kaikki kaupassa olevat tuotteet ovat -25 % alennuksessa. Kallella on rahaa 80 euroa.

Mitä Kalle saa 80 eurolla, jos kaupassa olevat normaalihintaiset tuotteet maksavat:

- farkut 49.50e
- t-paita 25euroa
- huppari 49.90e
- tennarit 99e

Laske ensin paljonko mikäkin tuote maksaa ja vertaa sitä 80 euroon. Mitä vaihtoehtoja Kalle voi ostaa rahalla?

Huom! Kuvitteellinen tehtävä. Kallella on käytössään rahaa 80 euroa, mutta budjetit voivat olla hyvin erilaisia eri ihmisillä. Lisäksi oikeasti Kallen olisi järkevää miettiä, mitä tuotteita hän oikeasti tarvitsee ja pohtia myös ostamiensa tuotteiden käytettävyyttä ja ekologisuutta eli sitä, onko järkevää ostaa tuotetta, jota ei tarvitse tai joka ei ole hintansa puolesta tehty ekologisesti. Yleensä edullinen hinta kertoo siitä, että tuotteen valmistuksessa ei välttämättä ole toimittu kaikista ekologisimmalla tavalla. Toisaalta, jos Kallen pitää uusia koko vaatekaappi ja hänellä on vain tietty summa rahaa käytettävissään, on hänen mietittävä mitä vaatteita hän tarvitsee eniten ja mistä hän voi ostaa ne edullisimmin niin, että hän saisi mahdollisimman monet tarvitsemansa vaatteet ostettua.

3b. Lisätehtävä. Mikäli sinulla on aikaa, laske mitä vaihtoehtoja Kalle voi sitten ostaa, jos samassa kaupassa on tarjolla myös Kallen tarvitsemat sukat, joiden hinta on 7 euroa. Muut tuotteet ja hinnat ovat samat kuin edellisessä tehtävässä.

4. Lisätehtävä

Kuvitellaan, että Taloussankaristakin tuttu Kallen sedän yritys teki voittoa 215 000 euroa vuonna 2019. Yrityksen piti maksaa voitosta 27 % yhteisöveroa. Kallen setä maksoi ensin liian vähän veroa ja joutui maksamaan vielä 7 % lisää veroa ensimmäisen yhteisövero-osuuden jälkeen jäljelle jääneestä tuloksesta.

Kallen setä nostaa itse yrityksensä tuotoista (verojen jälkeen) 23 % palkkaa, sillä loput rahat menevät esimerkiksi yritystoiminnan kehittämiseen ja työntekijöiden palkkoihin ja muihin kuluihin.

Kuinka paljon Kallen setä siis sai palkkaa itselleen yritystoiminnastaan vuonna 2019?